

Det i havbundsudvalgets beretning nævnte princip, at havbunden er „menneskehedens fælles arv“, hvilket ifølge princippet fortalere skulle indebære, at området var udeleligt, at dets udnyttelse skulle reguleres af det internationale samfund, at adgangen til området skulle være fri, at udnyttelsen skulle tjene udelukkende fredelige formål og stå åben for alle, at udbyttet af havbundens udnyttelse skulle komme hele menneskeheden og navnlig u-landene til gode, og at national tilegnelse følgelig ikke skulle kunne finde sted, støttedes af langt de fleste lande. Kun østblokken gik direkte imod princippet. Disse landes indvendinger mod princippet var, at det var uden forbindelse med almindelig anerkendt folkeret, og at det i realiteten var uden egentligt indhold og i hvert fald så vagt og ubestemt, at det ville kunne gøres til genstand for allehånde fortolkninger. Efter disse landes opfattelse burde folkerettens almindelige regler, herunder FN-pagtens principper, lægges til grund, hvortil senere evt. kunne føjes traktatlige bestemmelser. Derimod var man ikke fra østlig side uenig i, at alle stater burde have adgang til at drive forskning på havbunden, og man gik ind for et styrket internationalt samarbejde på dette område indenfor de bestående institutionelle rammer, hvilket navnlig ville sige FN, særorganisationerne og det internationale havforskningsråd.

Påstanden om, at fælles arv-princippet ikke kunne afledes af eksisterende folkeret, blev ikke direkte bestridt fra nogen side, men det udtaltes i samtlige indlæg fra udviklingslandenes side og også i adskillige industrialiserede landes indlæg, at princippet i det mindste af moralske grunde var uomgængeligt. Norge udtalte således, at fælles arv-teorien måske nok var en folkeretlig nydannelse, men at det kun var naturligt, at nye teorier formuleredes, når nye situationer opstod. Princippet støttedes også i det danske indlæg (bilag 5), hvori det herom udtaltes: „Danmark deler det synspunkt, at havbunden og dens undergrund bør betragtes som „menneskehedens fælles arv“ i den forstand, at De forenede Nationer bør vedkende sig det udelukkende ansvar for, at udforskning og udnyttelse af havbunden og dens undergrund finder sted i menneskehedens fælles interesse efter be-

stemte forudlagte kriterier. Det følger heraf, at havbunden efter vor opfattelse ikke kan være genstand for national tilegnelse eller nationale krav“.

Der var enighed om, at der måtte gælde bestemte regler for virksomheden på havbunden; om reglernes nærmere indhold var meningerne imidlertid stærkt delte. Fra udviklingslandenes side gik man energisk ind for, at regimet — som burde udformes og vedtages snarest muligt — gjordes så omfattende og detaljeret som muligt. Bortset navnlig fra Norge og Sverige, som i deres indlæg overvejende støttede udviklingslandenes synspunkter, anbefalede de industrialiserede lande derimod, at man gik forsigtigt og pragmatisk frem og frem for alt undgik at komme i den situation, at vedtagelser virkede direkte hæmmende på en så omfattende udnyttelse af ressourcerne, som den teknologiske udvikling muliggjorde og økonomiske overvejelser gjorde ønskelig. Navnlig de socialistiske lande udtalte sig med større forbeholdenhed.

I det danske indlæg udtaltes det, at kun ved hjælp af et internationalt regime og maskineri ville lande, som ikke besad de teknologiske og økonomiske forudsætninger for på egen hånd at udøve virksomhed på disse nye områder, have mulighed for at få tilgodeset deres interesser på lige fod med de i teknologisk og økonomisk henseende mere avancerede stater.

Storbritannien forelagde 8 foreløbige forslag vedrørende naturen af og formålet med et regime: 1) Det måtte etableres i henhold til en (eller flere) internationale traktater, som måtte ratificeres af et stort flertal af medlemsstater inklusive de større søfartsnationer, og dette aftalegrundlag måtte kunne revideres i lyset af den teknologiske udvikling. 2) Regimet måtte vedrøre udforskning og udnyttelse af havbundens naturlige ressourcer. 3) Ydelse af licenser til stater til udforskning og udnyttelse af forekomster måtte være behandlet i regimet. 4) En eller anden form for organ til at administrere regimet måtte oprettes. 5) Traktaten måtte indeholde bestemmelser om betaling af royalty og gebyrer. 6) Den måtte definere det geografiske område, hvorpå regimet skulle finde anvendelse. 7) Traktaten måtte desuden fastslå, at regimet ikke skulle have virkninger for så vidt angik det